Münker ve Nekir'in vasfı konusundaki sahih hadisler

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2013 - 1434

IslamHouse.com

ما صح من الأحاديث في وصف منكر ونكير

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2013 - 1434

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Münker ve Nekir adlı iki meleğin kabirdeki sorgusu ve bu iki meleğin şekillerinin nasıl olduğu konusunda ne anlatılmaktadır?

Ömer b. Hattab'ın -Allah ondan râzı olsun-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den Münker ve Nekir konusunda rivâyet ettiği hadis, sahih midir?

Buna göre Münker ve Nekir'in saçlarını (uzun oldukları için) sürükledikleri,gözlerinin yıldırım, seslerinin şimşek gibi olduğu, azı dişleriyle kabire vurararak:

Rabbin Kimdir?

Dînin nedir?

Size gönderilen peygamber kimdir? Diye sorarlar.

Cevap:

Birincisi:

Ölüyü sorguya çekmekle görevli olan iki meleğin özelliği konusunda, bu iki meleğin siyah ve mavi

oldukları, birisine Münker, diğerine ise, Nekir denildiği sahihtir.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا قُبِرَ الْمَيِّتُ أَوْ قَالَ أَحَدُكُمْ، أَتَاهُ مَلَكَانِ أَسْوَدَانِ أَزْرَقَانِ، يُقَالُ لِأَحَدِهِمَا الْمُنْكَرُ وَالآخَرُ النَّكِيرُ، فَيَقُولاَنِ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟ فَيَقُولُ: مَا كَانَ يَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. فَيَقُولاَنِ: قَدْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُولُ هَذَا، ثُمَّ يُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعًا فِي سَبْعِينَ، ثُمَّ يُنَوَّرُ لَهُ فِيهِ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: نَمْ، فَيَقُولُ: أَرْجِعُ إِلَى أَهْلِي فَأُخْبِرُهُمْ، فَيَقُولاَنِ: نَمْ كَنَوْمَةِ الْعَرُوسِ الَّذِي لاَ يُوقِظُهُ إِلاَّ أَحَبُّ أَهْلِهِ إِلَيْهِ حَتَّى يَبْعَثَهُ اللَّهُ مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ. وَإِنْ كَانَ مُنَافِقًا قَالَ: سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ فَقُلْتُ مِثْلَهُ لاَ أَدْرِي، فَيَقُولاَنِ: قَدْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُولُ ذَلِكَ، فَيُقَالُ لِلأَرْضِ: الْتَئِمِي عَلَيْهِ، فَتَلْتَئِمُ عَلَيْهِ فَتَخْتَلِفُ فِيهَا أَضْلاَعُهُ، فَلاَ يَزَالُ فِيهَا مُعَذَّبًا حَتَّى يَبْعَثَهُ اللَّهُ مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ.))

[رواه الترمذي وصححه الألباني]

"Ölü veya sizden biriniz mezara konulduğu zaman, ona siyah ve mavi iki melek gelir.Birine Münker, diğerine ise Nekir denir.

İki melek ona:

Bu adam (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-) **hakkında ne dersin? diye sorarlar.**

Bunun üzerine o, (dünyada) **söylediğini söyler ve şöyle der:**

O, Allah'ın kulu ve elçisidir. Allah'tan başka hak ilâhın olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik ederim, der.

Bunun üzerine iki melek:

Senin (ölmeden önce) **böyle söylediğini** (Allah'ın birliğini ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu ikrar ettiğini) **zaten biliyorduk, derler.**

Sonra onun kabri, eni ve boyu yetmiş arşın genişletilir, sonra kabri ona aydınlatılır ve kendisine: Uyu, denilir. O (gördüğü büyük sevinçten dolayı)**:**

-Dönüp âileme haber vereyim mi? (yani sevinmeleri için hâlimin güzel olduğunu ve benim için üzüntü ve keder olmadığını onlara haber vereyim mi?) **der.**

Bunun üzerine iki melek:

Ona: Âilesinden en çok seven kişiden başka kimsenin uyandırmadığı gelin-güvey gibi uyu, derler. (Onun kabrindeki hayatı yeni bir gelinin hayatı gibi olur. Rahat uykusundan kendisini sadece âile fertleri uyandırır. Yatağından kalkınca da uykusuna doyamamış gibi mahmur olur.)

Allah onu yatağından mahşere kaldırıncaya kadar (o bu şekilde uyur)**.**

Şayet münâfık ise:

İnsanların, "Muhammed Allah'ın elçisidir" dedikle-rini işittim ve ben de onlar gibi söyledim.Ama gerçekten onun elçi olup-olmadığını bilmiyorum? der.

Bunun üzerine iki melek:

Senin (ölmeden önce) **böyle söylediğini** (Allah'ın birliğini ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu ikrar etmediğini) **zaten biliyorduk, derler.**

(Sonra toprağa)**: Onu sıkıştır, denilir.**

Bunun üzerine toprak onu öyle bir sıkıştırır ki, kaburga kemikleri birbirine geçer. Allah, kıyâmette onu yattığı yerden diriltinceye kadar ona böyle azap edilir."[1]

(Sorunuzda) işâret ettiğiniz Ömer b. Hattab'ın -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadise gelince, bu hadis birçok zayıf yollardan rivâyet edilmiştir.

İşte bu yollardan birisi de, Abdurrezzak'ın, Amr b. Dînar'dan mürsel olarak rivâyet ettiğine göre Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Ömer'e -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

((كَيْفَ بِكَ يَا عُمَرُ بِفَتَّانَيِ الْقَبْرِ إِذَا أَتَيَاكَ يَحْفِرَانِ الْأَرْضَ بِأَنْيَابِهِمَا، وَيَطَآنِ فِي أَشْعَارِهِمَا، أَعْيُنُهُمَا كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ، وَأَصْوَاتُهُمَا كَالرَّعْدِ الْقَاصِفِ، مَعَهُمَا مِرْزَبَّةٌ لَوِ اجْتَمَعَ عَلَيْهَا أَهْلُ مِنًى لَمْ يقلوها . قَالَ عُمَرُ : وَأَنَا عَلَى مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمُ ؟ قَالَ :وَأَنْتَ عَلَى مَا أَنْتَ عَلَيْهِ الْيَوْمُ. قَالَ: إِذاً أَكْفِيكَهُمَا إِنْ شَاءَ اللهُ.)) [رواه عبد الرزاق في مصنفه]

---

[1] Tirmizî, hadis no: 1071, Ebu İsa (Tirmizî) şöyle demiştir: Hadis, Hasen Garib'tir. Elbânî de "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha", hadis no: 1391'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

"Ey Ömer! Kabirde ölüyü sorguya çeken, azı dişleriyle yeri kazıyarak, ayaklarıyla (uzun) saçlarına basarak, gözleri yıldırım, sesleri çakan şimşek gibi olan, yanlarında öyle bir balyoz vardır ki, onu yerinden kaldırmak için Mina ehli (hac sırasında Mina'da toplanan hacılar) biraraya gelip onu kaldırmaya çalışsalar, yine de onu yerinden kaldıramazlar. Bu iki melek (Münker Nekir) sana geldikleri zaman, halin nice olur?

Ömer -Allah ondan râzı olsun-:

- O gün ben, bugünkü bulunduğum îmân üzere mi olacağım? Diye sordu.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Evet, sen o gün, bugünkü îmân üzere olacaksın, buyurdu.

Bunun üzerine Ömer -Allah ondan râzı olsun- şöyle dedi:

- Öyleyse ben de o ikisine Allah'ın izniyle (huccetimle) **üstün gelirim."**[1]

Hâfız el-Irakî, "İhyâu Ulumi'd-Din" adlı kitabın hadislerini tahric ederken şöyle demiştir:[2]

"Hadisi, İbn-i Ebi'd-Dünya 'Kitabu'l-Kubur'da bu şekilde mürsel olarak tahric etmiş olup ricâli (râvileri) sikadır."

Beyhakî de "el-İ'tikad" adlı eserinde şöyle demiştir:

"Bu hadisi, Atâ b. Yesar'dan mürsel olarak başka yönden sahih olarak rivâyet ettik."

Dedim ki: İbn-i Batta, 'el-İnâbe' adlı eserinde hadisin İbn-i Abbas'tan mevsul olarak rivâyet etmiştir. Beyhakî de 'el-İ'tikad' adlı eserinde Ömer'in hadisinden rivâyet etmiş ve: Mufaddal, bu isnadla hadisi rivâyette tek kalmıştır.

İmam Ahmed ve İbn-i Hibbân'ın, Abdullah b. Ömer'den rivâyet ettikleri hadiste, Ömer -Allah ondan râzı olsun- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

---

[1] Abdurezzak; Musannef, hadis no: 6738

[2] "İhyâu Ulumi'd-Din", c: 4, s: 223'de

- (Münker ve Nekir'in sorgusu sırasında) **akıllarımız bize geri döner mi? diye sordu.**

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-

- Evet, bu günkü haliniz gibi olacaktır, buyurdu.

Bunun üzerine Ömer -Allah ondan râzı olsun-:

-Onun ağzına taşı koyarım (onu sustururum), **diye cevap verdi.**

Üstad Fureyh b. Salih el-Behlal, Beyhakî'nin 'el-İ'tikad' adlı eserinin tahkikinde[1] hadisin zayıf yollarına işaret ettikten sonra şöyle demiştir:

- Sanırım hadis, bu yollarla ve birbirini destekleyen rivâyetlerle isnadı hasen hükmünde olur."

İkincisi:

İki meleğin (Münker ve Nekir'in) ölüye yönelteceği sorular şunlardır:

- Rabbin kimdir?

---

[1] s: 254

- Dînin nedir?

- Size peygamber olarak gönderilen bu adam kimdir?

Allah Teâlâ en iyi bilendir.